

Szczegółowe dostosowania do każdego ucznia zależą od wskazań wpisanych w opiniach i orzeczeniach wystawionych przez poradnię.

Poniżej zamieszczone są dostosowania ogólne zebrane ze wszystkich opinii i orzeczeń naszych uczniów.

Nie są to więc dostosowania dla każdego ucznia.

Dokument może ulegać aktualizacji w ciągu roku szkolnego.

Dostosowanie dla ucznia słabowidzącego

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odblaskowi pojawiającego się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność),
- ograniczenie wszelkich błyszczących powierzchni o niepożądanym odblasku,
- udostępnianie tekstów (zwłaszcza sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej i z wyrazistą grafiką,
- wydłużenie czasu pracy, zwłaszcza w pracy na obiektach, na których znajduje się znaczna liczba szczegółów,
- podawanie modeli i przedmiotów do obejrzenia z bliska,
- ograniczenie wymagań w zakresie kaligraficznym, nie należy oceniać jakości pisma ucznia słabowidzącego,
- aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań,
- formułowanie krótkich, prostych poleceń,
- umożliwienie dziecku korzystania z nagranych lektur szkolnych;
- dostosowanie materiałów do pracy wzrokowej oraz w innym zakresie do pracy wzrokowo – grafomotorycznej,
- ograniczenie dodatkowych bodźców,
- szczególnie docenianie aktywność ucznia, jego wkład pracy, a także stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Dostosowania dla ucznia niesłyszącego lub słabosłyszącego

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie, w takim miejscu, które zapewni mu dobry odbiór informacji zapisanych na tablicy, jak również korzystanie z pomocy innych uczniów (niekoniecznie pierwsza ławka),
- mówienie do ucznia w sposób wyraźny, używanie normalnego głosu i intonacji,
- aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań,
- umożliwienie dziecku odwracania się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi zrozumienie wypowiedzi,
- w miarę możliwości utrzymywanie w sali niskiego poziomu hałasu,
- czytanie lektury z pomocą rodziców lub czytanie tylko wskazanego rozdziału (dla ułatwienia zrozumienia treści, nauczyciel może podać pytania pomocnicze, na które dziecko powinno przygotować odpowiedzi – czytając wcześniej lekturę),
- w czasie lekcji wskazane jest używanie, jak najczęściej, pomocy wizualnych i tablicy,
- wyjaśnianie pojęć nieznanymi, abstrakcyjnymi,
- formułowanie krótkich, prostych poleceń,
- pomoc w analizie treści tekstów, ukierunkowana praca z tekstem (zwrócenie uwagi na związki przyczynowo – skutkowe i czasowo – przestrzenne),
- pomoc w dokonywaniu interpretacji treści,
- pomoc w formułowaniu odpowiedzi, przygotowanie planu wypowiedzi ułożonego w formie pytań,
- pomoc uczniowi w dokonywaniu selekcji materiału – wskazanie informacji istotnych z punktu widzenia zrozumienia i opanowania materiału,
- sprawdzanie wiadomości częściej i z mniejszych partii materiału,
- powtarzanie kluczowych informacji z lekcji,
- podczas zapoznawania ucznia z nowym materiałem należy stosować pomoce pozwalające na odbiór treści jak największą liczbą kanałów percepcyjnych (wzrokowy, słuchowy, kinestetyczny, kinetyczny),
- przy ocenie prac pisemnych nie należy uwzględniać błędów wynikających z niedosłuchu,
- zapewnienie większej ilości czasu na udzielenie odpowiedzi ustnej, powtórzenie/przeredagowanie pytania w razie, gdyby uczeń nie zapamiętał lub nie zrozumiał go w pierwotnej formie,

- szczególnie docenianie aktywność ucznia, jego wkład pracy, a także stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Dostosowania dla ucznia z zespołem Aspergera

- dostosowanie wymagań do możliwości percepcyjnych ucznia,
- formułowanie krótkich, prostych poleceń,
- w związku z trudnościami w generalizowaniu i uogólnianiu – unikanie metafor, skrótów myślowych, dokładne i precyzyjne formułowanie oczekiwań i ocen,
- zwracanie uwagi na potrzebę dodatkowego objaśnienia pojęć, zjawisk, zwrotów potocznych, przysłów i upewnianie się, czy uczeń dobrze zrozumiał ich znaczenie,
- ćwiczenie umiejętności rozumienia tekstu czytanego,
- pomoc w dokonywaniu selekcji materiału,
- wydłużenie czasu pracy,
- eliminowanie rozpraszających bodźców (wzrokowych, słuchowych, silnych zapachów – np. perfum),
- powtarzanie poleceń/zapisywanie na tablicy (lub w zeszytach),
- ograniczenie tekstu do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku; jeśli to możliwe dać dziecku gotową notatkę do wklejenia,
- zachowanie schematu pracy na lekcjach i stałości działań (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć),
- trzymanie się tego, co jest przewidziane do realizacji, poinformowanie ucznia w sytuacji zmiany planów,
- dbanie o atmosferę spokojnej pracy,
- korygowanie niewłaściwych społecznie i kulturowo zachowań poprzez wprowadzenie jasnych zasad,
- w razie potrzeby dyskretne zapisywanie (w dużym skrócie i jasnej formie) poleceń dla ucznia (do wykonania w danym dniu) lub wprowadzenie kolorowych ilustracji jeśli uczeń nie nabył jeszcze umiejętności czytania,
- dostosowanie pomocy dydaktycznych i zadań do zainteresowań ucznia,
- w miarę możliwości sprawdzenie wiedzy ucznia w formie przez niego preferowanej (np. zamiast śpiewać piosenkę może powiedzieć jej tekst),

- nie zakładanie, że uczeń nie słucha i nie uczestniczy w toku lekcyjnym jeżeli nie nawiązuje kontaktu wzrokowego, rysuje, czy też siedzi bokiem do nauczyciela,
- dbanie o integrację ucznia z grupą rówieśniczą, angażowanie w wydarzenia klasowe i szkolne, unikanie jakichkolwiek form izolowania ucznia od innych, zachęcanie do podejmowania pracy w grupie,
- ocenianie prac ucznia zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno – pedagogicznej (dostosowanie kryteriów w związku ze stwierdzoną dysleksją i dysgrafią),
- stosowanie pozytywnych wzmocnień i zachęt.

Dostosowania dla ucznia z dysleksją rozwojową

- posadzenie ucznia blisko nauczyciela,
- podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej,
- umożliwienie pracy ze słownikiem ortograficznym,
- unikanie głośnego odpytywania z czytania przy całej klasie; jeśli nauczycielowi dla oceny umiejętności ucznia niezbędne jest głośne czytanie, należy przeprowadzić je na przerwie, po zakończeniu lekcji,
- czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań należy rozłożyć w czasie – uwzględniać trudności w rozumieniu treści, umożliwienie korzystania z nagranych lektur,
- kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów (wolne tempo czytania, słabe rozumienie jednorazowo przeczytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału),
- zmniejszenie ilości zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużyć czas pracy dziecka,
- ograniczenie tekstu do czytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku; jeśli to możliwe dać dziecku gotową notatkę do wklejenia,
- pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z

lukami – pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania,

- wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych; sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału,
- z przedmiotów ścisłych i im pokrewnych, nauczyciel powinien zwrócić uwagę na graficzne rozplanowanie sprawdzianów – pod treścią zadania powinno być wolne miejsce na rozwiązanie,
- w przypadku prac pisemnych materiał programowy wymagający znajomości wielu wzorów, symboli, przekształceń można podzielić na mniejsze partie; tam, gdzie jest taka możliwość, pozwolić na korzystanie z gotowych wzorów, tablic itp.,
- w przedmiotach ścisłych podczas wykonywania ścisłych operacji wymagających wielokrotnych przekształceń, należy umożliwić dziecku ustne skomentowanie wykonywanych działań,
- w ocenie pracy ucznia wskazane jest uwzględnienie poprawności toku rozumowania, a nie tylko prawidłowości wyniku końcowego,
- unikanie wrywania do odpowiedzi; jeśli to możliwe uprzedzić ucznia (na przerwie lub na początku lekcji), że będzie dzisiaj pytany, uczeń może odpowiadać ze swojego miejsca,
- złagodzenie kryteriów wymagań z języków obcych; uczeń mający problemy z opanowaniem ojczystego języka prawie zawsze ma trudności z mówieniem, rozumieniem, czytaniem i pisanem w języku obcym,
- dopuszczenie pisania prac pisemnych drukowanymi literami lub na komputerze; jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną,
- treści pisane przez ucznia powinny być odczytywane krótko po ich sporządzeniu.

Dostosowania dla ucznia z dyskalkulią

- wydłużenie czasu przewidzianego na wykonywanie zadań związanych z czytaniem, pisanem i liczeniem – szczególnie na klasówkach, sprawdzianach i egzaminach,

- w przypadku pojawienia się błędów wynikających z zaburzeń funkcji percepcyjnomotorycznych np.: przestawianie cyfr w liczbie czy nieprawidłowy kierunek obliczeń w działaniach pisemnych dać uczniom możliwość korekty lub stosować inny rodzaj punktacji,
- odpytywanie częstsze, ale z mniejszej partii materiału,
- ocenianie przede wszystkim toku rozumowania, a nie technicznej strony liczenia,
- używanie pomocy dydaktycznych angażujących wszystkie zmysły (rysunki, tabele, schematy, mapy myślowe, haki pojęciowe, podkreślanie najważniejszych informacji, werbalizowanie, używanie kolorów, symboli graficznych itp.),
- uwzględnianie podczas oceniania metody, którą uczeń dochodzi do wyniku, nawet jeśli jest „okrężna”,
- zachęcanie do prowadzenia specjalnej książki matematycznej (kolorowanki, rymowanki, mnemotechniki, obrazki) do zapisywania ważnych terminów, technik liczenia i myślenia matematycznego, wzorów.

Dostosowania dla ucznia z dysgrafią

- dostosowanie wymagań dotyczy formy sprawdzania wiedzy, a nie treści,
- wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same, jak dla innych uczniów,
- ograniczenie wymagań w zakresie kaligraficznym,
- jeśli to możliwe dawanie dziecku gotowej notatki z lekcji do wklejenia,
- sprawdzenie pracy pisemnej w sposób niekonwencjonalny (np. w przypadku braku możliwości rozczytania pracy ucznia, nauczyciel może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytać ustnie z tego zakresu materiału),
- treści pisane przez ucznia powinny być odczytywany krótko po ich sporządzeniu,
- dopuszczenie pisania prac pisemnych drukowanymi literami lub na komputerze.

Dostosowania dla ucznia z dysortografią

- umożliwienie pracy ze słownikiem ortograficznym,
- w pracach pisemnych ocenianie znajomości zasad ortograficznych, a nie poprawności ortograficznej,

- zamiast klasycznych dyktand przeprowadzanie sprawdzianów polegających na uzasadnieniu pisowni wyrazów, odwołując się do znajomości zasad ortograficznych,

Dostosowania dla ucznia z chorobą przewlekłą

- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa psychicznego i fizycznego,
- umożliwienie korzystania przez ucznia na lekcji ze sprzętu medycznego i leków zgodnie z zaleceniem lekarza,
- dostosowanie miejsca pracy ucznia zgodnie z wymogami lekarza (blisko drzwi lub nauczyciela),
- pomoc w pokonywaniu trudności, uczenie nowych umiejętności,
- budowanie dobrego klimatu i przyjaznych relacji klasowych,
- uwrażliwianie dzieci zdrowych na potrzeby i przeżycia dziecka chorego,
- uwrażliwianie dziecka chorego na potrzeby i przeżycia innych uczniów,
- motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi,
- rozwijanie zainteresowań, samodzielności,
- dostarczanie wielu możliwości do działania i osiągnięcia sukcesów,
- motywowanie do aktywności,
- w przypadku dłuższej nieobecności umożliwienie zaliczenia materiału w dodatkowych terminach,
- unikanie gwałtownych zmian w codziennych czynnościach,
- uwzględnianie w procesie dydaktycznym zmiennego samopoczucia i sprawności psychofizycznej ucznia,
- pomoc w wyrównywaniu zaległości w nauce, wynikających z absencji chorobowej – w formie pomocy koleżeńskiej lub zajęć dydaktyczno – wyrównawczych,
- przy ocenianiu należy oddzielać te obszary i umiejętności, w których mogą występować zaburzenia spowodowane ubocznym działaniem leków,
- w okresie zaostrzenia choroby nie obciążać ucznia dodatkowymi stresami (odpowiedziami ustnymi, pracami pisemnymi, testami, pracami klasowymi), zmniejszać stopień trudności zadań; wiedzę sprawdzać raczej w okresach poprawy stanu zdrowia i samopoczucia.

Dostosowania dla ucznia cudzoziemca

- umożliwienie korzystania podczas lekcji ze słownika dwujęzycznego; w początkowym okresie edukacji umożliwienie korzystania z translatora np. w telefonie komórkowym,
- stosowanie krótkich poleceń np. „ułóż”, „narysuj”,
- formułowanie pytań skierowanych w sposób jasny, krótki oraz dostosowany do poziomu znajomości języka polskiego,
- udzielanie informacji zwrotnej podczas lekcji,
- stosowanie bogatego materiału ikonograficznego (zdjęcia, mapy, wykresy, schematy) przy wyjaśnianiu zagadnień,
- rozwijanie i doskonalenie sprawności mówienia i pisania,
- monitorowanie pracy ucznia i jego postępów,
- włączanie ucznia cudzoziemca w pracę zespołową
- dostosowywanie instrukcji do jego językowych umiejętności ucznia,
- akceptowanie każdej formy wypowiedzi świadczącej o zrozumieniu zagadnienia (nawet jednorazową czy błędną gramatycznie),
- gramatykę należy traktować w sposób funkcjonalny,
- na początkowym etapie edukacji w Polsce jako preferowaną formę sprawdzenia wiedzy ucznia stosować karty pracy do wypełnienia w domu,
- w ocenianiu wypowiedzi pisemnych zwrócić uwagę na możliwości językowe ucznia, zezwolić na korzystanie ze słownika dwujęzycznego (także w telefonie komórkowym); w przypadku gdy nie jest to możliwe – nauczyciel wyjaśnia nieznanne pojęcia,
- prace domowe należy dostosować do możliwości językowych ucznia cudzoziemca.

Dostosowania dla ucznia szczególnie uzdolnionego

- tworzenie takich sytuacji dydaktycznych, które będą dla ucznia wyzwaniem i źródłem satysfakcji,
- zachęcanie do udziału w konkursach przedmiotowych, olimpiadach, turniejach itp.,
- przygotowywanie dodatkowych, bardziej złożonych, twórczych zadań i ćwiczeń,

- poszerzanie i wzbogacanie wiedzy, zachęcanie do stawiania sobie trudniejszych celów i zadań,
- motywowanie i wspieranie rozwoju emocjonalno – społecznego,
- wskazywanie kierunków rozwoju,
- stymulowanie samokształcenia, inspirowanie do pracy własnej, np. czytania literatury obcojęzycznej, udziału w projektach i pracach badawczych.

Dostosowania dla ucznia mającego wolne tempo pracy oraz trudności w koncentracji uwagi

- ograniczenie liczby zadań na sprawdzianach lub przydzielanie większej ilości czasu na ich wykonanie,
- zmniejszenie prac domowych z zachowaniem realizacji treści podstawy programowej,
- pozostawienie większej ilości czasu na utwalenie materiału,
- dawanie więcej czasu do namysłu podczas odpowiedzi i na wykonanie wyznaczonych zadań,
- kierowanie odpowiedziami ucznia poprzez pomocnicze pytania,
- podawanie polecenia w prostszej formie,
- unikanie trudnych czy bardzo abstrakcyjnych pojęć,
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- posadzenie ucznia blisko nauczyciela,
- wyrabianie samodzielności myślenia i działania,
- pobudzanie do myślenia i tworzenia wielu różnych rozwiązań,
- zwracanie uwagi na potrzebę dodatkowego objaśnienia pojęć, zjawisk, zwrotów potocznych, przysłów i upewnianie się, czy uczeń dobrze zrozumiał ich znaczenie,
- ocenianie prac ucznia zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej (dostosowanie kryteriów w związku ze stwierdzoną dysleksją i dysgrafią),
- pomoc w wyrównywaniu zaległości w nauce, w formie pomocy koleżeńskiej lub zajęć dydaktyczno – wyrównawczych,
- pomoc uczniowi w dokonywaniu selekcji materiału – wskazanie informacji istotnych

z punktu widzenia zrozumienia i opanowania materiału,

- sprawdzanie wiadomości częściej i z mniejszych partii materiału, powtarzanie kluczowych informacji z lekcji.

Dostosowania dla ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym

- wyznaczanie większej ilości czasu na zadania wymagające czytania, pisania,
- dzielenie materiału do nauki na mniejsze części,
- zachęcanie do staranności wykonywanych prac i rysunków,
- pozytywne motywowanie do pracy nad przezwyciężaniem istniejących trudności, itp.,
- w przypadku pojawienia się sytuacji trudnej dla ucznia umożliwienie mu wyciszenia negatywnych emocji,
- stopniowanie sytuacji zadaniowych, tak by uczeń mógł odnieść sukces,
- wspieranie i naprowadzanie podczas rozwiązywania zadań,
- częste odwoływanie się do sytuacji z życia codziennego i do konkretów,
- częste powtarzanie nowych treści,
- stosowanie polisensorycznych metod nauczania,
- pomaganie w selekcji materiału do nauki,
- wyznaczanie konkretnych partii materiału do nauki w domu,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości, itp.,
- wydawanie krótkich poleceń,
- zadawanie pytań pomocniczych,
- indywidualizowanie pracy lekcyjnej,
- w czasie lekcji upewnianie się czy uczeń właściwie zrozumiał treść zadań i poleceń,
- ocenianie za wkład pracy w wykonanie zadania, chęci,
- częste chwalenie ucznia indywidualnie i na forum klasy.